

INDEX.

la, y Obispado de Cadiz, de las mercaderias que entran y salen, y del aver de peso y alcavala.

TITULUS XXIV. Del quaderno de las leyes, y condiciones que se han de guardar en el cobrar del almojarifazgo y alcavalas del Arzobis-

pado de Sevilla, y Obispado de Cadiz.

TITULUS XXVII. Del servicio y montazgo.

TITULUS XXXIII. Finalis hujus libri, de la moneda forera.

FINIS.

LIBER NONUS

VI y II y I. IV. dñi T. XI. cdl. I.

MATHIAS

LIBER NONUS

NOSTRÆ REGIÆ AC NOVÆ
RECOPILATIONIS.

T ne videamur librum aliquem intactum, & sine commentatione titulorum practicabilium reliquise, itidem librum hunc aggredimur, in cuius commentationem parum immorabitur, cum in hac Gabellarum & Reddituum Regiorum materia quotidie videamus integrlos libros in lucem prodire, & cum jam defessi simus in tam longa hujus Recopilationis declaratione. Continuarique potest liber iste ad precedentes hoc videlicet modo, quod cum in superioribus libris Rex noster ac Legislator in defensionem personarum & bonorum subditorum suorum prospexerit mirum non est, si & circa ejus bona Redditus ac Tributa prospicere voluerit cum & nos ad idem teneamur, ut appareat ex tit. 17. p. 2.

Et sex primi tituli parum habent condimenti & ideo pro nunc circa eos nihil dicemus; ut ad septimum titulum deveniamus, à quo incipit materia Gabellarum.

TITULUS SEPTIMUS.

De la orden Judicial en los negocios y pleitos de rentas reales.

IN LEGEM PRIMAM.

- 1 Gabellarii, quomodo agant & conveniantur, & an libris eorum detur fides.
- 2 Civitati conductenti Gabellas an competit jus executivum sicut Regi.

SUMMARIUM.

Modus servandus in petendis Gabellis datur in prefenti.

L Ex hec ordinem proponendi libellos in Gabellarum materia per Gabellarios, & citandi debitores eorum proponit, & est lex salubris si servetur, sed veror ulius iplus, fortassis, quia Acreveda in Recopilationem. Tom. VI.

rei conventi de remedio ejus non opponunt: quod si oppoſiſſent, servaretur utique legis noſtra dispositio, quia iusta est, & oppreſſiones ſubditorum Regis vitare volens, & quomodo agant vel conveniantur Gabellarii & an libris † eorum detur fides, vide latè per Bertha. de Gabel. in 4. par. per toram & Gironda de Gabell. 4. part. in prim. num. 1. cum ſequent. & an civitati conductenti Gabellas vel colligenti competit jus executivum † sicut Regi, vide Claver. in centuria cap. 48. ubi concludit quod ſic, quoad bonorum diſtationem, licet non quoad ad perfonarum coaſtione.

Ibi, O uno por todos ayán de poner y pongan las demandas, in eis enim quæ utilia ſunt fo-

A cie

2 Libro IX. Titulo VII. Ley II. y IV.

3 cito censetur socius habere mandatum † ut diximus in l. i. num. 5. 6. & 7. tit. 16. lib. 5. supra.
Ibi, Pero que los puedan traer por testigos, spes-
cialis causas est ubi uxor contra maritum, &
4 filius contra patrem † compelluntur esse testes,
cum regulatice aliud sit, ut diximus in l. 6.
tit. 6. num. 6. cum 5. sequent. lib. 4. supra ex l.
15. tit. 11. part. 3.

IN LEGEM SECUNDAM.

1 Nullus pro Gabella regioque redditu convenien-
dus est nisi in loco sua habitationis vel in capite
jurisdictionis, & nam. 2. 3. & 4. declaratur
declaratio ad l. 11. tit. 9. lib. 3. infra num. 5.

SUMMARIUM.

Ubi & in quo loco debitor Gabella conveniri
potest, declarat lex nostra.

Ex hac continet quatuor partes. Prima est
in primo usque ibi, T si mas de tres legas,
& ab iis verbis usque ad verisculum, T si ovire,
secunda pars, & ab iis verbis. T si ovire, ponitur
tertia pars, usque ibi, pero que passado el año,
a quo usque ad finem quarta & ultima pars;
In prima parte ponitur quedam conclusio cum
limitatione hoc videlicet modo, nullus pro Ga-
bella aut redditu Regio convenientius est nisi
in loco sua habitationis, vel in capite, ubi loc-
sus ille habitationis subjectus est in jurisdictione;
dum tamen locus habitationis non differ-
ens quam per tres leucas a dicto capite; In
secunda vero parte apponitur alia conclusio de-
claratoria precedentis, scilicet, quod si locus ille
habitationis † rei convenienti distat amplius tri-
bus leucis a dicto capite jurisdictionis loci illius,
si sit minoris vicinitatis quam centum
vicinorum ibidem vel in loco propinquiori ejus-
dem jurisdictionis habente amplius quam centum
vicinos, poterit conveniri quis pro debito
Gabellae aut alterius redditus. Tertia ubi con-
ductor Gabella magis voluerit. In regia vero par-
te apponitur alia conclusio, scilicet quod si con-
veniens quis sit coram Regio executor † tune
servabitur forma legis super hoc disponentis,
quam legem credo eis. l. 10. tit. 16. infra hoc
lib. & hoc cum protidetur per viam executivam.
In quarta vero parte apponitur alia conclusio
supra dictorum limitativa, scilicet, quod trans-
facto anno † omnes supra dicti, five diffent per
tres leucas vel ultra a loco habitationis, five
non, five habeant centum vicinos, vel non, pos-
sint conveniri per conductorem in capite juris-
dictionis dictorum locorum intra tempora ab
aliis legibus constituta & leges sunt. 19. & 20.
tit. 17. infra eod. & ita remanet dispositio nostri
tex, satis clara que alias intricata videbatur.

Et secundum hoc declaratur. l. 11. tit. 9. lib.
3 supra, † disponens judices pedaneos in suis
locis esse competentes in causis Gabellarum: nam
intelligitur secundum legis nostrae dispositio-
nem, ut ita demum id sit, si ibidem petatur
per conductorem, vel peti omnino debet per
eum ibidem secundum quod in dictis conclu-
sionibus dictum est, & in causis, in quibus
cognoscuntur iudices rurales, judex capituli ju-

De la orden Judicial. Ley V. y VIII. 3

3 Compensatio an opponi possit exactioni Gabellarii.
4 Contumacia accusanda est ad incorenandam
confessi panam.

SUMMARIUM.

Qualiter condemnandus est reus cum ei delictum
juramento constitutum, & qualiter cum actor pro-
bat testibus suam intentionem.

Ibi, Siendoles deferido por los arrendadores,
lo de calumnia. Pondera disjunctivam illam
d, que disjungit verba & sensum, ut sic hæc
duo ficas juramenta, scilicet decisoria litis vel
de calumnia differre, nam cum per actorem
litis decisio defertur in juramento rei decisivo,
tunc non amplius est † litigandum, sed lis re-
manet, quod sibi velint hæc verba, vide per
Bart. in extravag. ad reprimendum versi. de plano,
& Orolci, l. ne quicquam. §. de plano. ff. offic.
procons. & nos diximus in l. 3. tit. 13. lib. 4. sup-
ra, & in aliis locis ubi & alterius quod ligat
et ita procedendum fit, terminus tamen est ad
probandum concedendus, alter enim veritas
sciri non posset, non tamen poterunt debito-
res Gabellarum † conveniri executive à collec-
toribus vel conductoribus eorum, nisi interve-
niat confessio vel liquidum instrumentum, vel
copia instrumenti venditionis data à Tabellione
coram quo venditus fuit celebrata si de confus-
tudine per solam hanc copiam soleat fieri execu-
tio, pro ut in hac civitate Placentia sit &
utitur, ita Giranda de Gab. 4. par. in principium.
7. & dicimus l. 6. tit. 10. infra eod. Sed an execu-
tio Gabellarii opponi possit compensatio alterius
† debiti, vide. l. aufer. §. debitoribus ff.
de jur. ff. & l. 3. C. de compensatio, tradit. Bart.
in Authen. de collatio, in pri. num. 3. Lafarte capit.
18. de decim. vend. num. 86.

Ibi, T no reciban la demanda del actor in las ex-
cepciones del demandado por eñor. Hac non uti
in judicio diximus in l. precedenti.

Ibi, Salvo que el escrivano asiente en su Regis-
tro cada un auto de rodo el pleyo. Verba hæc quo-
ad acta provisa per judicem servantur, quoad
tamen petitiones litigantium non servantur, sed
unusquisque petit per petitionem, & per eam
explanat suam intentionem, tum quia si faciles
clarificantur, tum etiam quia si Tabelliones par-
tium petitiones deberent scribere, immortales
fuerint lites, & dum breviter consuleretur in
longius tempus lites protraherentur & ideo non
utitur tenor legis nostra ita disponit.

Ibi, Tanto que respondan por palabra & no por
libelo, non visitatur; nam & libelli admittuntur
quotidie tam pro reis se defendantibus, &
quam pro actoribus potestib; etiam gabellariis ipsi reclamantibus, & de hac lege memini-
t. Lafarte de decim. vend. cap. 18. num. 32.
qui licet dicat legem nostram servari in praxi,
intelligendum est non in omnibus sed in id tan-
tum quod reus certioreetur per Gabellarium de
lege nostra, ut possit pro confessio haberit.

IN LEGEM QUINTAM.

1 Clausula breviter & summarie, & sine strepi-
tu & figura judicis quid sibi velint.

2 Debtores Gabellarum an executive conveniri pos-
sunt per easam exactionem.

3 Juramento à parte parti delato, lis remanet deci-
sa

4 Juramentum hoc necessarium ab actorie reo rela-
tum tenetur res subire etiam nulla adit probatio, vel sit in principio litis.

5 Juramentum de calumnia etiam in principio litis
tenebit reus facere in materia Gabellarum, &
num. 4.

Azevedo in Recopilationem. Tom. VI.

IN LEGEM NONAM.

1 Executor in materia Gabellarum mittendus, at
debeat esse dives, planus & cognitus.

SUMMARIUM.

Index executor in causa necessario missus per

A ij calcu-

4 Libro IX. Titulo VII. Ley IX. XIV. y XV.

calculatores mayores Regis quas qualitates habere debent.

Ibi, Mandamos, similis. l. 8. tit. 3. supr. isto lib. ubi subscriptio marginalis se refert ac remittit ad hanc nostram legem quasi ejus tenor sit servandus & attendendus, & non dict. l. 8.

Ibi, Que el tal juez sea hombre conocido yullario, in antiqua contextura addebat, que tenga baxienda en bienes reyes a los menos treynta mil maravedis, & per l. 10. tit. 17. lib. 5. supr. dicebatur quod executores mitendi sint homines divites & cogniti, ibi ricos y conocidos, quomodo ergo lex nostra solum requirit quod sint cogniti & plani, excludente divitias, & poterit mitti executor pauper? Et dicendum est quod lex nostra arbitrio mitentium reliquit an mitendus executor sit necesse ut sit tibi dives vel non, & quia nullum trahunt, qui non habeat plura alia bona & majoris valoris quam contextura antiqua nostre legis requirebat, sic circa divitias judices arbitrabuntur, requirantur nec ne, pro admimento executionis ad quam executores mitunt in casibus in quibus mitendi sunt, neque hanc divitiarum qualitatem lex nostra excludit, & utinam omnes executores & judices providenti essent divites: fortassis enim melius statim ministrarent.

De lege. 10. vide similiter ubi diximus l. 6. tit. 1. lib. 4. supr.

De lege. 12. vide que diximus in l. 9. tit. 5. lib. 3. supr.

IN LEGEM DECIMAM-QUARTAM ET DECIMAM-QUINTAM.

- Thesaurarii ac Gabellarum conductores non solentes creditoribus delegatis debita delegata in quo condemnantur.
- Gabellarii contra debitores Gabellarum an competat remedium executionis, & quid contra testes approbatores, num. 3.
- Testes approbatores ut teneantur an requiratur quod debitores approbati tempore solutionis sint non solvendi, vel idonei.
- Debitor Gabellarum etiam praefit Fidei-juratores de sanacione in via executiva in carcere debet affigere, & num. 6. idem in quounque fisci debito dicuntur.
- Debtores etiam sibi gaudent immunitate Ecclesie.
- Heres debitoris fiscalis incarceratur si inventarium non fecit, nisi ut num. 9. bona occultaverit.
- Lex 4. tit. 2. lib. 6. & an procedat in alio cau, quam in quo loquitur.
- Nobilis invitus non tenetur suscipere collectionem Gabellarum etiam ad hoc a populo eligatur.
- Mulier pro tributo Regio incarcerari non possit, etiam si heres conductoris nisi occultaverit bona, n. 13.

S U M M A R I U M .

Executio est facienda contra thesaurarios & repreiores & conductores Regiarum Gabellarum virtute liberationum ac delegationum in eis factarum, abique obfaciendo exceptionem alteriusque solutionis aut liberationis vel vis factae, per instrumenta publica demonstratarum usque ad novem dies & sic sine dilatione.

Ibi, Hagan entrega y ejecucion. En bienes de los dichos thesaureros retainidores, y arrendadores se gasto disponen las nuestras leyes. Ut in l. 10. tit. 16. infra isto lib. & ibi dixi, & in l. 11. apponitur forma requirendi debitorem, ut si requiritur si non solvit solvat pro uno quoque die t centum marapetinos & insuper expensas & duplicates juramento partis ut probatur ex dict. l. 11. & ex l. 21. cod. tit. 16. infra hoc lib. juxdex negligens in executione supra dictorum punitur in amissioni officii, & mille marapetinos camera applicatis, & in aliis mille parti lexe solvendis, & insuper ex dict. l. 21. tit. 16. infra isto lib. punitur talis judex in solutione expensarum duplicatarum juramento ipsius partis liquidandarum, & cum dictae leges sint infester in hac recopilacione neque in marginalibus earum subscriptiōnibus sit aliquid dictum, una alterius est augmentativa penarum, non verae correctoria, sed quod judices essent sine officio, si ita executaretur, dici non potest. Sed an Gabellarii competat contra debitores Gabellatum executionis remedium, t late examinat Gironda de Gabel. 4. part. in prime. num. 3. cum sequent. ubi inquit in num. 7. non concedi regulariter nisi adhuc confessio vel liquidum instrumentum, & quid in testibus approbatoriis, t Girond. ibi. 3. part. num. 32. cum sequent & vide de eis Rebuf. 1. tom. conf. Franc. tit. de sent. execu. glof. 16. num. 37. & dixi in l. 13. titul. 9. lib. 3. supr. & Gutierrez lib. 1. pract. qna. 132. num. 9. & Belluga, in speculo princ. rub. 31. §. quanvis num. 2. o. & an sit necesse quod tempore solutionis f. 4. sit idonei, Gironda dict. 3. part. numero 34. cum sequent. inquit quod sic.

Ibi, Que sus cuerpos esten presos, hic specialis causas est, in quo debitor executatus etiam praefit cautionem & Fidejussionem bonorum incarcerandus est & detinendus in carcere t interim quod bona vendantur, neque relaxandi sunt etiam sub Fidejussionibus usque dum debita solverint, & est similis in l. 10. tit. 16. infra eodis quod ad hoc considerat Lafarte do decim. vend. cap. 18. num. 17. ubi inquit id non esse speciale in debito Gabellarum, sed generalis est dispositio in quounque t fisci debitore, sed generalis est dispositio in quounque t fisci debito, ex text. in l. sacrificij capite. §. si. ibi. corpus retinendo ff. ad leg. Julianam pecula. l. quoniam nonnulli. ff. de appet. l. fin. ff. de leg. commis. l. Paulo Calimachus §. fin. de leg. 3. l. missi opinatores. C. de exaltori. trib. lib. 10. & est singulare privilegium fisci secundum Bal. Cons. 90. vol. 5. & ita confundetur observat quod contra debitores fiscales pro corum debito liquido proceditur ad capturam persona & ad tenutam bonorum l. nemo carcerem. C. de exaltoribus trib. lib.

10.

De la orden Judicial. Ley XVI.

5

10 Hypotheca testibus probari posse.

S U M M A R I U M .

Bona reperta penes condulcres Gabellarum vendenda sunt pro solutione debitorum Regi, & nullus in contrarium anderius nisi ille qui per sortituras publicas demonstraverit bona illa a condulcitoribus ipsis esse condulta, vel locatione data ab illo, qui impedit solutionem.

Ibi, T que no sea cydo ni recibido contra ello embargo alguno que quades persona quiera poner en la vendida de los dichos bienes. Dura lex est sed servanda ut dicitur de lege prospexit ff. qui & a quibus, nam si anteriores creditores existunt habentes pro debitis suis bona horum conductorum obligata nomine iniquum videtur fiscum postea creditorum effectum præferri primis creditoribus, contraria omnia iuri & conclusio-nes afferatas per DD. in locis ordinariis, C. & ss. qui pot. in pig. & per Covar. lib. 1. cap. 7. & Matienço l. 7. tit. 16. gl. 5. l. supr. ubi & nos in num. 3. & 4. diximus succinete. & revera du-ristra res videtur, sed altius considerando, quod fiscus in bonis debitoris sui conductuentes Gabellias suas venditis pro carum solutione præferatur creditoribus talis debitoris nisi expelle & probaverint bona illa sua esse fundari videtur ex dispositione, l. licet. C. qui po io, in pig. hab. & similis. l. 30. tit. 11. part. 5. scilicet, quod cum quis emit rem ex pecunis meis, sibi ad il-lam emendare mutuat & specialiter pro solu-tione pecunia mutuat res fia obligata est, tunc enim præferatur in re illa hic secundus prioribus creditoribus, sed fiscus & sic Rex in bonis sui debitoris tacitam habet hypothecam. ex. l. 1. C. si propter pub. pen. l. 1. C. in quibus cau. pig. vel hyp. tacit. cont. l. 2. 5. tit. 13. part. 5. prælumi-turque. t debitor esse ditatus ex bonis Regi & ea cum eis emisse, ergo mirum non est si venditionem bonorum talis debitoris conducto-rit talium redditum regalium, non possint impeditre alii creditores etiam prioris dicti de-bitoris & quod in eis fiscus præferatur, prout in proposito nostra legis voluit omnibus præ-ferri Gironda de Gabel. 4. part. §. 1. num. 20. cum 4. sequent. sed an & tunc dotti uxoris præferatur fiscus & tunc in dict. l. 7. tit. 19. lib. supr. sed quis iste intellectus nimis est divinatus, & plura prærogativa fisci præsupponit quae infirm concurrit non possunt, ideo ego alium constitu- & scilicet quod fiscus & sic Rex in bonis iis præ-fetur creditoribus anterioribus, & scilicet qui non haberent expresas hypothecas bonorum præfent & futurorum talis debitoris, etiam si tacitas haberent, sed non privilegiatas, adhuc eis præferetur fiscus, sicut & tacita mulieris præferetur tacita priori alicuius privati ut inquit Covar. dict. cap. 7. num. 1. conclus. 2. fiscus enim & mulier pari passu ambulant, ut inquit text. in l. 2. 3. de privile. fisc. Sed si anteriores creditores h berent expresas hypothecas præferent tacita posteriori fisci, & etiam expresas, t fiscus & expresa mulieris posteriori, præferetur prior ex-presa cuiuslibet persona ut per Covar. ubi supr. conclus. 5. & consequenter creditores priores has habentes expresas hypothecas in bonis debito-

A iii ris

IN LEGEM DECIMAM-SEXTAM.

- Fiscis præferatur creditoribus etiam anterioribus in bonis debitoris, nisi creditores probaverint bona esse sua & 4. declaratur cum sequent.
- Debitor fisci presumitur ditatus ex fisci bonis.
- Doti an præferatur fiscus, & num. 6.
- Hypotheca tacita pro dote an præferatur prior tacita non privilegiata.
- Hypotheca expresa anteriori præferatur posterioribus fisci debitis etiam expressis, & n. 6.
- Fiscis ob delicta malitia habet tacitam hypo-thecam in bonis delinqentis, nisi ut ibi.
- Alius nostr. tex. intellectus ponitur in num. 8. sed explodium chartula confessionata inter creditorem, & debitorem, suspecta præsumitur, n. 9. ubi ponitur nova declaratio ad te, verba. Azevedo in Recopilationem. Tom. VI.